

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

De kleine verlaten en de grote ontferming

„Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen; In een kleine toorn heb Ik mijn aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik mij uwer ontfermen, zegt de Heere uw Verlosser”.

Jesaja 54 : 7 en 8

Ik weet niet hoe het u vergaat: Maar je kunt soms zo eenzaam zijn. Eenzaam in je gezin, in de maatschappij. Zo'n eenzaamheid was er ook bij de Israëlieten die in ballingschap terecht waren gekomen, althans bij sommigen. Ze waren vreemdelingen in een vreemd land. Maar dat was het allerergste nog niet. Het ergste was dat ze God kwijt waren. De Heere had hen verlaten. Dat was hun eigenlijke, hun diepste ellende! Die verlaten door God was niet als een soort noodlot over hen gekomen: Ze hadden het zelf verdiend. Want zij hadden God verlaten dagen zonder getal. En elke dag weer had God hen teruggeroepen: Bekeert u tot Mij en leeft! Maar ze gingen dóór, tegen beter weten in! Raakt dat ook ons leven niet en raakt dat ook onze tijd niet? Overal waar je komt is er haast wel een klagen over eenzaamheid, verlatenheid..... maar wordt de wortel daarvan nog wel gezien? Wordt er nog pijn gevoeld over die grote verlatenheid dat we God kwijt zijn? Komen we ermee aan de grond dat wij Hem verlaten hebben en dat Hij daarom ons verlaten moet.....? Het zou zo'n heilzaam medicijn zijn als we daarmee voor de Heere neervielen. Neen dat is niet gemakkelijk. Daar hebben we alles van onszelf in tegen. Want we willen geen schuldige voor God worden en erkennen dat we het verdiend hebben dat de Heere ons voor altijd zou verlaten. Maar toch is het zo nodig. Want de Heere wil juist op verlaters van Hem neerzien. Zij zijn met hun zuchten en hun zorgen niet verborgen, daar Hij alles ziet en weet. Dat laat Hij zien in deze woorden. Daar zegt Hij tot mensen die in de ballingschap aan de grond zitten: Ik heb u wel verlaten..... maar het is maar voor een klein ogenblik, want ik zal u vergaderen met grote ontfermingen. Hoe dik de nacht dan ook was toen God hen verlaten had, ja als de Heere zo gaat spreken, dan wordt zelfs de grote verlatenheid een kleine verlatenheid; dan valt ook de duisternis nog mee! Dan is er ook verwondering dat God nog zo goed is. Neen dan is God niet goed omdat ik zo goed ben of omdat ik zo goed ben of omdat ik dat verdiend heb. Het is alleen maar de onbegrijpelijke en onverdiende liefde van Hem. Onze tekst noemt dat grote ontfermingen en eeuwige goedertierenheid. Wie zal uitspreken wat dat is? Die eeuwige goedertierenheid is niet te peilen. Ik denk aan een woord van Paulus die de onmetelijke maten van die goedertierenheid opnoemt (vgl. Ef. 3 : 18 e.v.). De breedte van die goedertierenheid omvat allen die Hem vrezen, ongeacht taal of land of natie. Dat alles staat de ontferming niet in de weg. De goedertierenheid is lang, langer dan het grootste zondenregister, langer dan de verste afdwalingen. Zij is diep: tot de hel toe buigt ze zich neer om gebonden te bevrijden. Zij is hoog: zij klimt tot in de hemel

der hemelen en geleidt zondaren tot in de hemel der hemelen. Zo groot is die ontferming, waarmee de Heere zijn verlatenen bezoekt! Er staat dat Hij ze met grote ontfermingen vergadert. Daar zit in die woorden de gedachte aan uitgebreide armen. Zoals de vader uit de gelijkenis van de verloren zoon zijn jongen die alles erdoor gebracht had in zijn armen en aan zijn hart drukte, zo wil God zich over verlaters en verlatenen ontfermen. Als Hij hen ontmoet in Zijn opzoekende liefde en tot hen spreekt laat Hij hen zien dat het grote ontfermingen, zijn en eeuwige goedertierenheid waarin Hij hen vergadert en tot zich trekt. En daarom is er nog hoop voor mensen die neerzitten in verlatenheid en er gebuk gaan onder de schuld dat zij God verlaten hebben. God volvoert Zijn Werk en hij zal ze met grote ontfermingen vergaderen. Keer op keer!

A. Baars.

SCHOOL VOOR DUNDAS EN HAMILTON

Op de rekening bij de Rabobank te Meerkkerk werden de volgende bedragen gestort: f 200,— van V. te S., f 50,— van B. M., met bijschrift: school Ds. den Butter (we nemen behoudens tegenbericht aan, dat dit oor bovengenoemde school is bedoeld) en f 50,— van M.-N. Voor dit alles hartelijk dank.

B.

CATECHISMUS. LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS

Zondag 29

Op de weg des heils komen we steeds meer tot het beseft, dat wij geloofsversterking nodig hebben, om moedig verder te gaan. En dat dient tot de beleving van onze afhankelijkheid, opdat wij gedurig in de kinderlijkheid des geloofs tot de Heere zouden komen, om door Hem gesterkt te worden. Waartoe Hij ons dan ook aan Zijn Woord en Sacramenten gebonden heeft, om die te gebruiken in afhankelijkheid van de dierbare werkingen van de Heilige Geest.

Op de vraag: Wordt dan uit brood en wijn het wezenlijk lichaam van Christus? wordt volmondig met „neen” geantwoord. Want de zaak waarop het Sacrament ons wijst, is ten volle geestelijk, daar behoeft niets aan toegevoegd te worden, en dat kan ook niet. Zodat het brood en de wijn niet vergeestelijkt mogen worden, want ook dat kan niet en dat mag niet.

Maar desniettemin is de bediening van het Sacrament, daar het door Christus werd ingesteld, ten volle geestelijk van aard, waarom het alleen tot zegen van ons hart en leven kan zijn in het geloof, dat door de liefde werkt. Want het gaat hier om de liefde van Christus in het verdienen en in het toepassen van Zijn heil. Zodat het brood, brood en de wijn wijn blijft, al wordt de zegenspreuk er over uitgesproken in de naam des Heeren, gelijk het water in de Doop niet veranderd wordt in het bloed van Christus.

Het gaat hier om het antwoord op deze vraag: Waarom noemt dan Christus het brood Zijn lichaam en de drinkbeker Zijn bloed, of het Nieuwe Verbond door Zijn bloed, en Paulus de gemeenschap des lichaams en bloeds van Christus?

Christus spreekt in het Sacrament tot ons en van Zijn spraak gaat kracht uit. En te meer, daar de schapen Zijn stem kennen en horen tot verbinding aan Hem. Want Christus spreekt also niet zonder grote oorzaak, namelijk, niet alleen om ons daarmee te leren, dat gelijk als brood en wijn dit tijdelijke leven onderhouden, also ook Zijn gekruisigd lichaam en Zijn vergoten bloed zij de waarachtige spijs en drank, waardoor

VAN DE ADMINISTRATIE

De gehouden Ontmoetingsdag in Kampen (27 augustus j.l.), heeft ons veel dankbaar werk gegeven, niet alleen die dag zelf, maar ook de week die daarop volgde. Meer en meer blijkt ons dat onze Ontmoetingsdagen gewaardeerd worden. Dat deze waardering ons bemoedigt in het werk voor „Bewaar het Pand” is van zelfsprekend. Laten wij als vrienden van „Bewaar het Pand” deze arbeid in liefde blijven ondersteunen. Wij mogen bij deze met veel dank nog verschillende giften doorgeven. Een fam. uit H.-G. zond ons f 100,—, die het jammer vond wegens ziekte niet naar Kampen te kunnen komen, evenzo van gez. S. te K. f 100,— via Ds. Tanis f 50,— idem van Ds. v. d. Ent f 25,—, en aan overbetalingen f 180,— totaal f 455,—. Van de kerkeraad te Barendrecht ontvingen wij nog een gift van f 100,—, gevonden in de kollekte, hetgeen in het vorig no. is vermeld, n.l. de bruto opbrengst van de gehouden Ontmoetingsdag te Kampen voor de arbeid van Ds. den Butter. In aansluiting aan willen wij hieraan toevoegen, dat hierin waren begrepen, 2 giften van N.N. via Ds. Slagboom ontvangen, van f 300,— en f 200,—. Bij de voortduur aanbevolen.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50

v. d. L.

onze zielen ten eeuwige leven gevoed worden. En toch hebben wij deze kostelijke gedachte wel in de eerste plaats ter harte te nemen bij elke maaltijd, die met gebed, het lezen van Gods Woord en dankzegging gebruikt wordt. Want de Heere Jezus heeft in dat verband eens gezegd: „Maar Mijn Vader geeft u dat ware Brood uit de hemel.” Wat voor ons innerlijk leven niet gemist kan worden.

Maar veel meer is het sacramenteel gebruik van brood en wijn dienende, om ons door deze zichtbare tekenen en panden te verzekeren, dat wij zo waarachtig Zijns ware lichaams en bloeds door de werkingen van de Heilige Geest deelachtig worden, als wij deze heilige waartekenen met de lichamelijke mond tot Zijn gedachtenis ontvangen. Zodat al onze gedachten door de Heilige Geest gevestigd worden op de lijdende Borg in het geestelijk eten en drinken. En in dat deelachtig worden van de innerlijke geloofsgemeenschap met Christus, is de bevestiging in de staat der genade, tot verzekering dat Hij de mijne en ik de Zijne ben. En dat versterkt de band van het geloof, dat door de liefde werkt, daar die er in geproefd en gesmaakt mag worden.

En dat al Zijn lijden tot verzoening van onze zonden en gehoorzaamheid in onderhouding van Gods wet, in het doen van Zijn wil, zo zekerlijk ons eigen zij, als hadden wij zelf in ons eigen persoon alles geleden en Gode voor onze zonden genoeg gedaan. Wat ons met innerlijke vreugd doet denken aan dit woord: „Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar, zeg Ik ulieden: Tenzij dat gij het vlees des Zoons des mensen eet en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in uzelf. Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uiterste dage. Want Mijn vlees is waarlijk Spijs en Mijn bloed is waarlijk Drank.”

En zo onderwijst de Heere Zijn volk door Zijn Geest tot op de dag van heden, in Zijn plaatsbekledend middeleerswerk, om alleen op Hem te vertrouwen in het gaan tot de Vader. Want dat is Hem welbehagelijk en ons profijtelijk tot het volharden in het geloof.

Maar denkt u niet, dat de levenden dat in eens en voor altijd leren, al blijft er een kostelijke nagedachtenis van leven in het hart. Wat de gelovigen dan ook doet verlangen naar een innige voorbereiding om dat bij vernieuwing te mogen beleven tot eer van de Heere, want dat is tot zegen voor het gemoed. En wordt dat uit het oog verloren, dan gaat het geestelijke leven er bij kwijnen, wat slordigheid en zorgeloosheid in de hand werkt, waarover men zich dan weinig of niet meer bekommert. Het wordt zo een feestmaal, waarin de ware feestvreugde gemist wordt. En de ware feestvreugde is in de Bloedbruidegom Jezus Christus. Een

vreugde die het hart steeds inniger aan Hem verbindt. Want een recht avondmaalganger leert zichzelf in de verdorvenheid van zijn bestaan steeds meer kennen. Want met ons vlees dienen wij de wet der zonde, en dat wordt ons bij de wasdom van het genadeleven steeds duidelijker. Men wordt wel niet slechter dan dat men is, maar men leert zijn slechtheid bij het licht van Gods heiligheid en heerlijkheid steeds meer kennen. Want slechter worden dan dat wij zijn is niet mogelijk. Zodat elk die zichzelf kent in zijn totale verdorvenheid, dan ook alleen verwachting van de Heere heeft, om door Hem gesteld te mogen worden in de beleving des geloofs, met een innerlijke en kinderlijke tederheid. En naarmate dat nieuwe leven tot wasdom komt, gaat men vanuit dat geestelijk kennen zichzelf steeds meer verfoeien. Zodat het steeds groter wonder wordt, door de Heere gesteld te mogen worden in de oefeningen van het leven, door Hem kinderlijk aan te mogen kleven. Wat het hart doet verlangen naar de bediening van het Avondmaal des Heeren. Om Hem bij vernieuwing te mogen ontmoeten in de tekenen en zegelen van Zijn genade, tot versterking van het geloof, dat we zo nodig hebben tot wasdom van het geestelijke leven. En al kan dat ook geschenken worden in de bediening van het Woord, dan neemt dat het verlangen niet weg naar de verkondiging van des Heeren dood, want dat is door de Heere bevolen. En dat doen tot Zijn gedachtenis, geeft een vruchtbaar gedachtenleven in Zijn borgtochtelijk lijden en sterven, tot wasdom van het geestelijke leven. Want dat geestelijk denken uit Hem moet ons steeds meer kostelijk en dierbaar worden. Want de mens leeft zoals hij denkt en het is onze aard oppervlakkig te denken. Zodat het wortelen in de vruchtbare bodem van het borgtochtelijk lijden en sterven dan zo ontbreekt. Zal een boom vrucht dragen, dan moet hij niet traag zijn in het maken van nieuwe wortelen. Is hij dat wel, dan blijft hij niet steken in het maken van een blad, terwijl de Heere ziet op vrucht. Want een boom zonder vrucht wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen. Waarom ons hart de onderwijzingen van de Heilige Geest zo nodig heeft, om door het geestelijk denken te mogen wortelen in het borgtochtelijk lijden en sterven van de Heere Jezus tot wasdom van het geestelijke leven in het dragen van vrucht. En dat tot eer van de Heere en tot zegen van anderen. En zo krijgt het steeds meer voor ons te betekenen de dood des Heeren te verkondigen tot Zijn gedachtenis. Wat u doet verlangen naar de onderwijzingen van de Heilige Geest tot verkrijging van nieuwe gezichtspunten, om daaruit te leren denken en dat werkt de geestelijke vruchtbaarheid in de hand. Want in dat denken uit Hem, bekoemt het hart steeds meer levenssappen door Hem en dat is levenskracht voor de vrucht van innerlijke beleving, wat zich naar buiten openbaart. Waarom de Heere Jezus het ons ook nadrukkelijk bevestigd heeft tot Zijn gedachtenis de verkondiging van Zijn dood te onderhouden. Het mag dan ook wel door ons beweend worden, dat we menigmaal zo oppervlakkig zijn in ons denken. En daarom heeft de Heere Jezus gezegd: „Blijft in Mij en Ik in u. Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in de Wijnstok blijft; also ook gij niet, zo gij in Mij niet blijft. Ik ben de Wijnstok en gij de ranken; die in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder Mij kunt gij niets doen.” En deze grote verantwoordelijkheid bindt de Heere Jezus ons op het hart, om de beleving van het innerlijk zijn in Hem, met een kinderlijke afhankelijkheid van Zijn Geest, te leren beleven. Want de Heere wil alles voor ons zijn, wat wij daartoe nodig hebben.

Soest.

R. Kok.

ONZE 14e ONTMOETINGS-DAG

2

Het was dus pauze geworden.

Velen maakten van de gelegenheid gebruik om in of bij het kerkgebouw hun meegebrachte boterham op te eten. De dames, die zorgden voor koffie en frisdrank, hadden druk werk. Het weer was gunstig. Daardoor kon de koffie-schenkerij in de open lucht naast het kerkgebouw plaats vinden. Er was op alles gerekend. Er was koffie en frisdrank in overvloed. En ook waren er nog gevulde koeken te verkrijgen. Dat is zo langzamerhand gewoonte geworden. En de bezoekers begrijpen, dat dit alles geld kost. Men kon dat goed maken in de collecte, maar velen maakten gebruik van de gelegenheid om ter plaatse wat te deponeren in een daarvoor bestemde doos. Aan het einde van de dag was op deze wijze ruim f.900.- binnengekomen.

Zoals in ons blad was aangekondigd zou er gelegenheid zijn om het bekende boekje Jeugdleven in Bijbels licht te kopen. Er werden er meer dan 150 van verkocht. Sommigen namen meerdere exemplaren mee om die aan anderen, die niet aanwezig waren, te geven. Zo ging het ook met de brochure. We raakten er meer dan 200 kwijt. Een der bezoekers bracht een briefje mee, waarin gevraagd werd om toezending van 4 boekjes en 5 brochures. De vraagster wilde aan elk van haar kinderen een exemplaar van elk geven. Een

navolgenswaardig voorbeeld. We hebben hierbij aan, dat we geen brochures in voorraad hebben, maar wel hebben we nog de beschikking over een behoorlijk aantal boekjes, zodat we belangstellenden nog kunnen helpen. Wanneer we D.V. volgend jaar weer een ontmoetingsdag zullen hebben, zal het boekje wellicht nog te verkrijgen zijn, maar als het zo door gaat komen we er dan wel zo ongeveer door heen. Bij de verkoop van de boekjes en brochures kregen we hulp van anderen, die zich daarvoor beschikbaar stelden. Hartelijk dank voor die medewerking. In het kerkgebouw bleven ook bezoekers achter. Van de mogelijkheid om de stad in te gaan of een wandeling door het park te maken werd ook gebruik gemaakt. Zo'n pauze leent zich uitstekend voor om elkaar weer te ontmoeten, om vriendschapsbanden te sluiten, om te spreken over de wegen des Heeren of op een andere wijze in eensgezindheid samen te zijn. Om 2 uur opende Ds. M.C. Tanis de middagsamenkomst. Hij liet zingen Ps. 32:5 en 3, las Jeremia 36:17-24 en Daniël 9:1-3 en ging voor in gebed. Daarna sprak hij over 1. de vijandschap tegen het Woord, en 2. het gebed met het Woord. We hopen, dat er in dit nummer een verslag van het gesprokene kan worden opgenomen en verwijzen daarnaar.

Terwijl we Ps. 102:9 zongen nam Ds. H. van Leeuwen de plaats van Ds. Tanis op de kansel in. Hij las Efeze 4:22-24 en sprak over De twee-mens in de waarachtige bekering. De hoofdzaak daarvan is opgenomen in de samenvatting die we al in het vorige nummer hebben kunnen plaatsen. Daarna zingen we Ps 119:19 en 67. Intussen werd er weer een inzameling gehouden. Die was nog niet ten einde, toen de beide verzen gezongen waren. Daarom zongen we op voorstel van Ds. D. Slagboom, die inmiddels de kansel beklommen had, ook nog het 83e vers van genoemde psalm.

Ds. Slagboom sprak een slotwoord en nam daarbij zijn uitgangspunt in Jeremia 2:36 en 37: Wat reist gij veel uit, veranderde uw weg? Gij zult ook van Egypte beschaamd worden, gelijk als gij van Assur beschaamd zijt. Gij zult ook van hier uitgaan met uw handen op uw hoofd, want de HEERE heeft al uw vertrouwen verworpen, zodat gij daarmee niet zult gedijen. Het was een woord om over na te denken en mee te nemen, zoals Maria dat wel deed. Wellicht we hebben het nog niet in ons bezit - is er in dit nummer een weergave van het slotwoord te vinden. Ds. Slagboom ging voor in dankgebed. Daarin gedacht hij o.a. ook nog ons oudste bestuurs- en redactielid Ds. Kok, die wegens zijn hoge leeftijd moeilijk meer op een ontmoetingsdag kan komen.

We zongen Ps 69:4. Daarna eindigde Ds. Slagboom met de bede uit de Avondzang:

O Vader, dat Uw liefd' ons blijk;
O Zoon, maak ons Uw beeld gelijk;
O Geest, zend Uwe troost ons neer;
Drieëinig God, U zij al d'eer.

Het was juist 4 uur, toen de menigte het kerkgebouw verliet. Door velen werd nog het een en ander gebruikt met het oog op de lange reis, die nog moest worden ondernomen. Ook werden er nog wat boekjes en brochures verkocht. Vele handen werden geschud en ieder ging weer zijns weegs. Het was de hele dag mooi weer geweest, maar op weg naar huis zullen velen nog wel regen hebben meegemaakt. De Heere had rijke stof gegeven om Zijn naam ootmoedig te erkennen. Al het gesprokene vormde een eenheid en vond veel instemming. Er heerste een buitengewoon goede sfeer. Vele jongeren waren er. Dat doet altijd goed. Uit het jonge geslacht moet de kerk gebouwd worden. Het moge de Heere behagen onder hen krachtig te willen werken door Zijn Geest tot vernieuwing van harten. De ouderen ontbraken niet. Er waren bezoekers van ver in de tachtig, die we telkens weer ontmoeten op zulke dagen. Vermoedelijk was de oudste bezoeker een 91-jarige. Op vele ontmoetingsdagen was hij present. Hij had op 18 augustus j.l. de 91-jarige leeftijd bereikt.

Vóór de aanvang van de morgensamenkomst waren er al giften binnengekomen tot een bedrag van f.60.-. Na afloop ontvingen we van een bezoeker nog een gift van f.50.-. Daarna kwamen er nog veel meer giften binnen, van f.25.- en f.100.- en zelfs van f.500.- die de administrateur al in het totaal bedrag verantwoord heeft of nog apart zal verantwoorden.

's Morgens was er al ruim f.6900.- verzameld. In het vorige nummer kon al een totaal bedrag van ruim f.13.200.- worden vermeld, wel een zeer hoog bedrag, dat nog nimmer werd bereikt, althans voorzover we ons kunnen herinneren. Het blijkt telkens, dat melevenden, die door ziekte of anderszins verhinderd zijn, toch nog een bijdrage willen geven.

Op deze wijze is het ons als bestuur mogelijk om zonder financiële zorgen verder te gaan met de arbeid voor Bewaar het Pand en zo de doelstelling te behartigen. Het geld is natuurlijk niet de hoofdzaak. Het is slechts een middel om de onkosten van het blad en de ontmoetingsdagen te dekken. Maar dat men ons blad leest, de ontmoetingsdagen bezoekt, financieel

bijdraagt of op andere wijze meewerkt, zegt dat men achter de beginselen, die we willen behartigen, wil staan, dat men dus vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand wil zijn.

Hierbij willen we het laten. Alleen willen we dit nog even benadrukken, wat ook op de ontmoetingsdag naar voren kwam, dat we allen nodig hebben de levendmakende werking van Gods Geest en de leiding van die Geest en een levenswandel die daarmee in overeenstemming is.

Het is onze hartelijke begeerte, dat de Heere al onze lezers en bezoekers moge zegenen met Zijn gunst, want daarin is het leven. En niet alleen ons, maar dat Hij in onze kerken en in alle kerken en overal in de wereld krachtig moge werken door Zijn Heilige Geest. N.B. Naderhand ontvingen we nog een gift van f 200.- van iemand die verhinderd was. Hij zei: daar mag Bewaar het Pand niet onder lijden. Dat doet goed!

B.

OPENINGSWOORD VAN DS. M. C. TANIS VAN DE MIDDAGSAMENKOMST

Geliefden, een enkel woord naar aanleiding van hetgeen wat we zo even hebben gelezen. En wanneer we het gelezene overdenken dan komen er twee sprekende gedachten naar voren. En wel in de allereerste plaats de vijandschap tegen het Woord, en het gebed met het Woord. De vijandschap tegen het Woord. Alle eeuwen door zijn er de aanvallen tegen het Woord van God geweest, omdat het Woord van de enige en waarachtige God is. Bijzonder dat God waarachtig is, en dat daarom ook Zijn Woord, alle tijden door waar zal worden, ja tot in alle eeuwigheid. Daarom wordt op allerlei wijze Gods Woord aangevallen. Er wordt ook geprobeerd het Woord des Heeren totaal te vernietigen. Wanneer we denken aan de laatste dan komt voor de aandacht, wat we lezen in Jeremia 36. Een enkele gedachte daarover. We zien daar een koning van Juda, een nazaat van koning David, en het Woord Gods wordt hem gelezen, het Woord Gods komt tot hem, hij heeft er zelf om gevraagd, dat dat hem gelezen zou worden, ja dat dat voorgelezen zou worden. Naar de Goddelijke opdracht had Jeremia een rol genomen, en Jeremia had die rol gelegd in de handen van een zijner vrienden, in de hand van Baruch, en Baruch was geworden Jeremia's sekretaris. Jeremia dikteerde en Baruch heeft het gedikteerde vastgelegd. De Woorden Gods gesproken in de tijd van Jeremia tot Jeremia waren bestemd voor het ganse volk. Want God had gezegd: Mijn woorden moeten vastgelegd worden, die Ik gesproken heb vanaf de tijd van Koning Josia tot heden. En Baruch heeft de opdracht gekregen om op vastendag de woorden Gods voor te lezen voor het volk. En toen was er een jongen, die was in de ware zin van het woord ook een vriend van bewaar het pand. Hij was getroffen geworden door de woorden Gods; deze snelde naar de koninklijke ambtenaren en gaf door wat hij gehoord had. Daarna zien we Baruch zelf staan voor de koninklijke ambtenaren; hij leest opnieuw dezelfde woorden Gods. Nu voor overheidspersonen. De rol komt vervolgens in handen van een des konings dienaren, en die dienaar van des koning zien we staan voor de koning zelf. En luisterde de koning als daar de woorden Gods gehoord worden? Als daar de levende God spreekt van Zijn rechtvaardigheid en van Zijn heiligheid en dat Hij zal komen met zijn oordelen? De zonde van Juda zal ook niet ongestraft blijven. Wordt hij door de uitspraken Gods zo getroffen dat hij tot bezinning komt, tot verootmoediging? De Heere had tot Jeremia gezegd: misschien zullen zij zich bekeren. En worden er enige blijken gezien van de bekering bij de koning? Neen, het tegendeel. Wanneer de dienaar van de koning enkele kolommen van de rol heeft gelezen, dan wordt dat gedeelte losgemaakt van de rol en aan de koning gegeven. Maar de koning herleest niet hetgeen gelezen is, maar hij verscheurde alles wat voorgelezen was, wat gehoord werd; het kwam terecht in het openhaardvuur. Gods woorden gingen in de vlammen op. Vijandschap tegen het Woord, vijandschap en verzet tegen de God van het Woord. Het Woord niet geloofwaardig, God niet geloofwaardig. Dat is een van de realiteiten, geliefden, die we ook vandaag constateren, te midden van ons volksleven. De geesten komen onder ons volk almeer openbaar. De anti-goddelijke en de anti-christelijke geesten. Gods Woord van nul en gener waarde vandaag. Gods woorden hebben geen waarde, noch zijn ze van betekenis in de hedendaagse samenleving.

De woorden van mensen, de woorden van intellektuelen, de woorden van professoren, zijn de moeite waard om gehoord en overdacht te worden. Dat zijn de mannen waar we vandaag naar moeten luisteren, die kunnen ons wijzen de weg waarop we vandaag moeten gaan. Ja, die kunnen ons helpen om uit de hedendaagse problemen te komen. Maar, geliefden, buiten en zonder God en Zijn Woord komen we er nog dieper in, en zien we dat ons volksleven meer en meer op retour zal gaan. Ditzelfde kan ook gezegd worden van het kerkelijke leven in breder en enger verband.

Daarmee willen we niet uitspreken dat we de wetenschap algeheel willen uitrangeren, welneen, dan zijn we onbijbels, want de wetenschap is van God, dus die met gaven bedeed is, moet woekeren met de gaven en talenten die God gegeven heeft. Maar dan naar het woord in alle verbondenheid aan het Woord. Het Woord van God riep verzet op in het leven van koning Jojakim. We zien het in de praktijk rondom ons, ja geliefden, we zien het ook werken in het kerkelijke leven. Verzet tegen de leer van vrije genade, dat een arme zondaar alleen om het werk van Christus, door de Heilige Geest, alleen uit genade zalig kan worden. Als het gaat over de praktijk der godzaligheid, die in de godsvreze openbaar moet komen, ja dan komt er ook veel los in het menselijke hart. Ja, wanneer het gaat over deze zaak dat alles wat van ons is er aan moet, dat we al onze gronden buiten Christus moeten verliezen, en dat Christus in al Zijn arbeid en gerechtigheid alleen onze grond voor God kan zijn, dan is er het verzet dat God de zonde niet ongestraft zal laten. Dat kan er ook zijn bij ons, in ons eigen leven, en al leven we dagelijks met het Woord, en luisteren we zondags naar het Woord. Zie, daarom is Jojakim voor ons en onze kinderen een baken in zee. Dat Daniël een sprekend levensvoorbeeld zij, vandaag voor u en mij. De woorden Gods gingen in de vlammen op, maar de God van het Woord liet daarna Zijn gesproken Woord opnieuw vastleggen. Jaren later zien we een oude man gebogen over het Woord en hij leest met aandacht het Woord. Ja, hij werd getroffen door dat Woord, hij wendde zich in het gebed met dat Woord, tot de God van het Woord. Dat Woord, dat sprak van de ontfermingen Gods, dat de Heere te midden van de oordelen nog Zijn gunst zou betonen, en dat Hij het volk in de ballingschap, na zeventig jaar weer terug zou brengen. En als Daniël dat leest, dan komt Daniël in het gebed tot God, het gebed met het Woord. En hoe geschiedde dat, geliefden? In verootmoediging, in zak en as. Daniël is verbroken voor het aangezicht Gods. Hij had in het Woord Gods gelezen de belofte Gods, en die belofte Gods sprak van genade, maar hij zag zelf, wat God in die belofte heeft vastgelegd dat kan niet waar worden om ons. De realisering van de belofte, de verwerkelijking daarvan, heb ik verzondigd, heeft mijn volk verzondigd. Als Daniël in het gebed is en hij voorbidder wordt in zijn opperkamer, dan spreekt hij in de meervoudsvorm. Hij weet zich een met het zondige volk, hij weet zich een met het voorgeslacht. Wij hebben gezondigd, wij hebben goddelooslijk gehandeld, en naar de stem van Uw profeten niet gehoord, geluisterd. Lees vanavond Daniël 9 maar eens met aandacht na. Heere, wij hebben overtreden, maar als hij dan in schuldbelijdenis komt voor het aangezicht Gods, dan gaat hij smeken om Goddelijke vergeving, om de ontfermingen des Heeren en dat also denkend aan zijn barmhartigheid, en handelend naar Zijn barmhartigheid, in de praktijk waarmaken, wat Hij beloofd heeft in het verleden, dat Israël weer Israël zal zijn, en Jeruzalem-- Jeruzalem. Dat de Heere te midden van het volk weer wonen en werken zal. Dat de God van het verleden, zich in het heden weer heilvol in Zijn genade en ontferming openbare. Het is al opgemerkt vandaag, wie voor God komt wordt de zondaar, de schuldige, ook als het gaat over land en volk, ook als het gaat over het kerkelijke leven. Maar dan is het ook vandaag, het gebed met het Woord. 't Is heilige plicht, verootmoediging, boete en berouw. Want we hebben God op het hoogst misdaan, Ja, we zijn van 't heilspoor afgegaan, wij en onze vaders tevens. God heeft gesproken en dat gesproken woord uit het verleden, dat geldt ook in het heden. Want het zal zijn, staat er, zo zegt de Heere: in het laatste der dagen, dat Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees, en dan wordt er gesproken van jongeren, de zonen en van de dochteren, ook van de ouderen. Dus dat God te midden van de generaties, onder alle leeftijden Zich niet onbetuigd zal laten. Als donkerheid en duisternis de aarde zal gaan bedekken, en dat te midden van de gerichten, en van de oordelen Gods, toch werkelijkheid zal zijn, dat een iegelijk die de Naam des Heeren zal aanroepen zal zalig worden. God de Heilige Geest opene onze ogen; dat de ontzaglijke werkelijkheid, die we ontdekken bij Jojakim, dat dan zijn levensbeeld onze levenswerkelijkheid niet blijke te zijn. Niet vandaag en ook niet morgen, ook niet in het aangezicht van de dood, want dan is het eeuwig kwijt. Want wie God verlaat en naar Zijn Woord en getuigenis niet hoort en wandelt, heeft smart op smart te vrezen. Maar aan de andere zijde, dat de God van Daniël de Geest die Hij liet werken in Daniël, ook laat werken en wonen in uw en mijn leven. Dat we vandaag niet in de allereerste plaats een praat-, een discussie-vertrek hebben, want daar zitten we maar al te veel mee. Maar een bidvertrek, waar het wij gehoord wordt, doch ook getuigd wordt: Gij hebt het beloofd. Heere dat Gij ook vandaag door zult gaan met Uw arbeid, naar Uw verbond, in Christus Jezus de Heere. Laat dan o Heere komen wat Gij gesproken hebt, want dan: als voor't oog der nageburen; Gods ontferming Sions muren, weer zal hebben opgebouwd, en't Zijn heerlijkheid aanschouwt, als Zijn goedheid op de klachten, des verdrukten en verachten, letten

zal en het onheil weren, dan zal elk Hem juichend eeren. Ps 102 vers 9.

N.B.

Bovenstaand openingswoord van Ds Tanis en het slotwoord van Ds. Slagboom is van de band overgenomen, wat te danken is aan de welwillende medewerking van onze trouwe bezoeker van de ontmoetingsdagen J.A. Sprong te Middelharnis.

B.

SLOTWOORD VAN DS. SLAGBOOM IN DE MIDDAGSAMENKOMST

We mogen weer luisteren naar de profeet Jeremia, ditmaal het tweede hoofdstuk, en ik lees u daaruit een enkel vers, vers 36 en 37. Wat reist gij veel uit veranderende uwen weg, gij zult ook van Egypte beschaamd worden, gelijk als gij van Assur beschaamd zijt. Gij zult ook van hier uitgaan met uw handen op uw hoofd, want de Heere heeft al uw vertrouwen verworpen, zodat ge daarmede niet zult gedijen. Vrienden en vriendinnen, wat reist gij veel uit, veranderende uw weg. Reizen, het is in trek tegenwoordig; de laatste maanden hebben het alweer bewezen, dat er wat afgereisd wordt, in en buiten Nederland. Voor velen geldt het, hoe verder hoe liever. Ja dat niet alleen, maar ook deze dag is er een bewijs van, dat wij vandaag reizen kunnen. Hoevelen zijn er niet uit zoveler plaatsen naar de stad Kampen gekomen.

Maar nu gaan we luisteren aan het eind naar bijzondere reizen. Reizen van het volk van Juda, reizen van Jeruzalem, van het twee stammenrijk. Wij reizen soms om wat te zien, hoewel het oog van zien niet verzadigd wordt. Wij reizen soms ook zo als vandaag, en ik zou zeggen dat is een goede zaak, om wat te horen. Ik hoop dat u veel gehoord hebt vandaag. Maar deze reizen, ze waren niet om wat te zien, of om wat te horen, maar om wat te krijgen. Het waren reizen om hulp, we lezen bij de profeet Jeremia van reizen die uit drang geboren waren naar een beter leven en naar betere omstandigheden. Wat betekent het toch eigenlijk als de profeet Jeremia dit zegt, als hij het woord des Heeren zo ontdekkend in deze vraag laat klinken:

Wat reist gij veel uit, veranderende uwe weg? Wel dan moeten wij er aan denken dat de profeet in dit ontroerende en dit aangrijpende hoofdstuk komt met de boodschap van gericht en van oordeel, dat wel verdiend is door het volk des verbonds. Het is merkwaardig, de profeet Jeremia houdt in dit hoofdstuk zijn intree. Wij zouden zeggen als we met zulk een intree prediking te maken krijgen dan lopen we er bij weg, deze man heeft ons voor het laatst gezien, we zullen anders tot zijn woord nimmermeer komen. En toch, al is het waar, dat hij een boodschap spreekt van gericht en van oordeel, toch klinkt er in door de goedertierenheid des Heeren. Ja, er klinkt in door op bijzondere wijze hoe God het volk bearbeidt. Opdat dit volk op de knieën voor God gebracht zou worden: opdat het juist aan de goedertierenheid Gods ontdekt zou worden en onder God terecht zou komen. Wel heeft dit volk het zwaar verzondigd tegen de Heere. De Heere moet het zelf zeggen in dit hoofdstuk: ontzet u hierover gij hemelen en zijt verschrikt als de Heere gaat spreken. Want mijn volk heeft twee boosheden gedaan, Mij, de springader des levende waters, hebben zij verlaten, om zichzelf bakken uit te houwen, gebroken bakken die geen water houden. Zo was het met het volk van Juda gesteld. Dat volk had gezondigd tegen de wet des Heeren. Dat volk was voortgegaan te zondigen, tegen de goedheid des Heeren. De Heere, die dat volk had nagewandeld, de Heere, die dat volk keer op keer gewaarschuwd had, als het niet ging met het oordeel, ook geprobeerd heeft om met Zijn goedertierenheid dat volk aan de grond te brengen. En daar was Juda terecht gekomen, toen de Heere ook in moeitevolle omstandigheden dat volk bracht, want Juda het was gaan reizen, het had verre en lange reizen gemaakt. Eerst naar Assur, naar dat machtige rijk, dat ten noordoosten van Israël ligt. Geprobeerd om in moeilijke omstandigheden door een bondgenootschap met dat machtige wereldrijk geholpen te worden. Maar toen het mislukte en de wateren van Assur niet zo smaakten, als men in Israël wel dacht, toen had het zich afgewend van Assur en was het een andere verre reis gaan maken, naar het zuiden had het zich gewend, tot Egypte, om zo door Egypte geholpen te worden in hun moeitevolle omstandigheden. Maar, waar was het op uitgelopen? Wel, de profeet Jeremia zegt het: Wat reist gij veel uit, veranderende uw weg. Wel de Heere wil het zeggen, het zijn alle tevergeefse reizen geweest, hoe langer hoe verder zij zich uitstrekten, gij zijt beschaamd terug gekomen. Beschaamd van Egypte en beschaamd van Assur. Ja nu komt het uit, volk van de twee stammen, hoe uw leven, uw eigenlijk bestaan is, en dat gij niet op Mij vertrouwd hebt, dat ge niet de kortste reis bemind hebt, die Ik u heb voorgesteld. Want de Heere wil zeggen, 't was helemaal niet nodig, dat u zoveel hebt uitgerekend; dat u zo geweldig telkens maar weer veranderd hebt. Nee, ge had er geen stap voor

behoeven te doen, voorde reis die de kortste reis mag heten. Dat is de bekering tot Mij, die hebt u nodig. De kortste weg is niet van Jeruzalem naar Nineve, dat is niet van Jeruzalem naar Egypte, maar de kortste reis, dat is de reis van boven naar beneden. Daar zit de wedergeboorte tussen, de waarachtige bekering des harten. Dan leren we buigen voor God, dan komen we op de knieën terecht. Dan wordt het geleerd dat onze wegen dood lopen, dat onze reizen vergeefs zijn; maar dat er heil en hulp is bij de Heere. Wel Juda, het kwam schaamrood thuis, met de handen op het hoofd. Het wist als het ware geen raad meer, het moest het teken van de schande dragen.

En nu mag ik het toepassen, want dat woord klinkt door in onze dagen. Wat reist gij veel uit, veranderende uwe weg. . . Moeten we het niet zeggen van ons volksleven? Reizen letterlijk en figuurlijk die worden wat gemaakt. Nu eens naar Washington, dan eens naar Moskou en waar komen we uit met ons volksleven? In de impasse vandaag. Denk er maar eens aan hoe veel weken er al is geprobeerd een kabinet te vormen; ergens ben je bang dat ook het C.D.A. de reis nog verder door zal zetten, tot het punt waarop Den Uyl zegt, nu weet ik genoeg. Reizen nu eens lonken naar ons, dan weer lonken naar rood. Maar we zullen vol schaamte uitkomen. Reizen op het erfdeel van Gods kerk in de bredere zin, nu eens gezien naar de Theologische wetenschap die buiten Gods Woord op de troon verheven wordt. Dan weer naar wat pinksterachtige vroomheid, maar dan pinksteren niet met een hoofdletter geschreven. Naar de weg des Heeren wordt niet gevraagd. Niet de keuze om zonder omwegen naar het Woord van God te luisteren, naar dat woord van vrije genade, dat in het verleden zo krachtig in ons midden betoond heeft een geweldige aantrekkingskracht te zijn, die van onze kerken mocht uitgaan.

Van uit het leven van zovele eenvoudige dienstknechten. Wat reist gij veel uit, veranderende uwe weg. Telkens koersveranderingen op het erfdeel van Gods kerk. Maar de koersverandering blijft uit, en die begint in de vernieuwing van het hart door het krachtige werk van de Heilige Geest in het dode zondaars hart, dat dan gaat vragen naar de levende God. We mogen wel bidden of de Heere in de komende weken ons wil bewaren voor zulke reizen, veranderende onze weg. Maar zoals het gezegd is, dat er een bidvertrek dringend nodig is, ja dat dan ook veel bezocht zal worden. Dat zeg ik tot allen die bidden geleerd hebben. En als u misschien in uw leven het nog nooit geleerd hebt, dan zeg ik het u vanmiddag, zoek de Heere en leef. O zeg het dan tegen God, ik weet het wat de kerk nodig heeft, ik weet wat voor mij nodig is, leer mij bidden, zoals U het toch allen leert die U vrezen en kennen. Wat reist gij veel uit, laten we eerlijk zijn, daar wordt ook op het uiterst rechtse erf veel gereisd. Wat reist gij veel uit van de ene dominee naar de andere, van de ene dag naar de andere. Het is mij goed hoor, het laatste tenminste. Maar zeg het eens eerlijk, heeft God u wel eens dood laten lopen met al uw reizen. Want ook daar kunnen wij zo vroom bij worden, dat wij God niet meer nodig hebben. O als we ooit als een arme zondaar onder God zijn terecht gekomen, dan zijn we uitgereisd en uitgepraat. Dan zeggen we tegen de Heere: neem mijn hart; dan moet men bekeerd van het eerste levensmoment tot het laatste toe. Dan kom ik in de schande en schuld voor God, dan leer ik voor God buigen. Ja dan wordt dat ware vertrouwen geboren wat de Heere werkt in de weg der verootmoediging.

Want weet u wel waarom we zo weinig vertrouwen stellen in God? Omdat we ons zelf nog zo weinig kennen, omdat er weinig schuldbesef is in de kerk. Want o, we kunnen zo gemakkelijk zeggen, ik ben zo dor en zo dood, ik kan er niet voor bidden, het wordt mij niet opgebonden. Allemaal waarheden, maar als ik voor God in de schuld kom, word ik ook schuldenaar met de kerk. Dan krijg ik de schuld van de kerk mee in de binnenkamer. We hebben er vanmiddag van gehoord, dat we kunnen vertrouwen op de Heere. Dat vertrouwen ligt in die gezegende Heere Jezus Christus, Die de langste reis heeft gemaakt, namelijk van uit de Hemel naar deze aarde, opdat er nu in Hem alleen gerechtigheid, leven en uitzicht voor de kerk zou zijn. Waarlijk, tevergeefs verwacht men het van de heuvelen en van de veelheid der bergen. Maar waarlijk in de God van Israël is Israël's heil. Hij is die God, waarom het waar wordt, wat wij na het dankgebed samen hopen te zingen uit Psalm 69 vers 14.

Gij hemel, aard en zee, vermeldt Gods lof; Laat al wat leeft Zijn trouw en goedheid prijzen; want God zal aan Zijn Sion hulp bewijzen, en Juda's steen herbouwen uit het stof.

JEUGDAPPEL TE DRIEBERGEN

De Christelijke Gereformeerde Jeugdverenigingen van Driebergen en Noordeloos organiseren evenals vorige jaren een Appeldag voor de jeugd. Deze dag wordt D.V. gehouden op zaterdag 1 oktober in de recreatiezaal van „Het grote bos" aan de Arnhemse Bovenweg tussen Drie-

bergen en Doorn. De dag begint om half 11 en wordt ongeveer half 4 besloten. De bijeenkomst is voor iedereen vrij toegankelijk. Het thema voor deze dag is: „Hij Die u roept is getrouwd, Die het ook doen zal”. De opening zal worden verricht door Ds. A. v. d. Weerd van Zeist. Daarnaast hopen in de morgenvergadering te spreken Ds. D. Slagboom van Barendrecht en Ds. W. van Sorge van Schiedam. Na de middagpauze gaan de predikanten in op de vragen, tot het stellen waaryan in die pauze gelegenheid is. Tevens zal de vereniging van Noordeloos zorgen voor een declamatorium. De sluiting zal verzorgd worden door Ds. P. Beekhuis van Noordeloos.

DE ZONNEHUISKALENDER 1978

Onder de veel kalenders die ons jaarlijks ter beoordeling worden aangeboden, neemt de Zonnehuiskalender een heel aparte plaats in.

Het is een kalender die een sieraad aan de wand is!

Zoals elk jaar is ook nu het thema: bloemen. Dit keer bloemen die velen amper meer kennen, omdat het een stukje flora te zien geeft, dat vergeten schijnt. Bloempjes, zoals u ze vroeger in bijna ieder weiland, langs de slootkant, langs de wegbermen en in de bossen kon vinden.

Hierdoor is deze kalender toch weer geheel anders dan vorig jaar.

De prijs is laag voor zo'n stukje kunstwerk: f 3,90 per stuk.

U doet er verstandig aan om de kalender bij één der plaatselijke medewerkers (indien in uw

woonplaats aanwezig) te bestellen *), aangezien een bestelling bij het Verenigingsbureau te Utrecht moet worden belast met niet minder dan f 2,75 aan porto- en administratiekosten. Bestelt u de kalender dus in Utrecht, dan moet u per kalender een bedrag storten van f 6,65 op girorekening 359 7 667, t.n.v. de Vereniging „Het Zonnehuis”, onder vermelding „toezending kalender”.

*) Mocht u willen weten of er in uw woonplaats een verkoop-adres is, belt u dan even het Verenigingsbureau: 030 - 71 49 27, toestel 11.

BOEKBESPREKING

WERKJES VAN UITGEVERIJ G. KOOL-VEENENDAAL

1. Een vermaning aan degenen die Christus nog niet tot hun deel hebben, door John Owen.

Deze brochure bevat een gedeelte van een verhandeling over Joh. 17:24. Met ernst en klem zoekt deze bekende schrijver voor te stellen de bereidheid van Christus om iedere zondaar te ontvangen die tot Hem komt. Daar hebben alle mensen groot belang bij. Daarom kunnen we dit werkje van harte aanbevelen. De Heere moge het voor velen tot zegen stellen. Het kost f 3,45.

2. Een wegwijzing in de Heilige Schrift, door William Tyndale.

Dit is een treffend werkje van 25 blz. De schrijver leefde van 1494-1536. Hij heeft zijn leven besteed in de dienst des Heeren. Hij stierf de marteldood. Het werkje bevat in hoofdzaak in het kort de leer van de drie stukken nodig te kennen tot zaligheid. Aan het einde zegt Tyndale: Weet, dat deze zaken te kennen is de gehele schriftuur ontsloten en geopend voor zich te hebben, zodat, als gij daarin wilt gaan lezen, gij niet anders kunt dan verstaan. En in deze zaken onwetend te zijn,

is de gehele schriftuur toegesloten te hebben, zodat, hoe meer gij er in leest, hoe blinder gij wordt en hoe meer tegenstrijdigheid gij daarin vindt en hoe meer gij daarin vastraakt en hoe minder kanten gij uitkunt. Het boekje kost f 3,45.

3. Ziekte, door J.C. Ryle, D.D.

Dit boekje bevat een preek over Joh. 11:3, laatste gedeelte: die Gij liefhebt is krank. De schrijver brengt drie gedachten naar voren: het algemeen voorkomen van ziekte, algemene weldaden, door ziekte bewezen bijzondere plichten, die ziekte met zich brengt. De schrijver leefde van 1816-1900. Hij was bisschop in de Engelse Staatskerk. Ds. C. Smits vertaalde enkele jaren geleden een werk van hem, dat onder de titel: Waarschuwing aan de kerken bij Kool werd uitgegeven en nu al is uitverkocht. Uit alles blijkt, dat deze Ryle een godvrezend man is geweest. Deze preek raakt de praktijk van het geestelijke leven. Dr. Ryle zegt aan het begin al: Ziekte is bedoeld om een zegen voor ons te zijn en niet een vloek. „Alle dingen werken mede ten goede dengenen, die God liefhebben, namelijk dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn.” Het boekje kost f 3,45.

4. Gedenkt de Sabbatdag, dat gij dien heiligt, door Ds. George Burder.

Dit is een preek over Exodus 20:8. Burder leefde van 1752 tot 1832. Zijn dagen was het in Engeland zoals nu en zo was het en is het ook in ons land, dat de sabbat niet gedacht werd en wordt zoals het behoort. Met ernst dringt Burder op een recht gedenken aan. Zijn woord is ook voor onze dagen van betekenis. Hij eindigt zijn preek als volgt: Laat ons „het geloof mengen met het Woord, opdat het onze zielen nut moge doen”. Laten we het bewaren in onze harten en het beoefenen in ons leven. Zo zullen onze sabbatten op aarde onze zielen voorbereiden op de volmaakte kennis, liefde, gelijkenis en vreugde van God, onze Zaligmaker, in het koninkrijk van de eeuwige gelukzaligheid hierboven. Tot welke God, naar Zijn oneindige barmhartigheid in Christus, ons allen moge brengen! Amen, Ja amen. Het boekje kost f 2,50.

B.

Voor bijbels, boeken en muziek is **LINDENBERG** uniek! Grote voorraad Snelle levering ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL
Slaak 4 - 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16
(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnr. 77).

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK
Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

Plaatst Uw familieberichten in „Bewaar het Pand”

Voor al Uw

★ **BOEKEN**
BIJBELS en
PSALMBOEKEN

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783
B.G.G. 05250 - 1531

Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken

Dus niet langer gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.

**Wij leveren en verzorgen gaarne al uw in-
tekeningen van al uw**

★ **Boekwerken - Bijbels - Psalmboeken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Houtsnijwerk - Boekenleggers, enz. enz.**

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

KOOL

Stationsingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 - 13978 - Postbus 177 - Antwoordnummer 77
Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal
Rek. nr. 36.51.10.191.

Dit jaar nog geheel verzorgd naar Israël.

Voor de onderstaande data kunt U nog boeken voor een Israël-reis met Amicitia-IKV.

De Amicitia-IKV reizen hebben unieke voordelen

U reist ten alle tijden in homogene groepen van mensen die dezelfde overtuiging hebben als U.
U wordt op elke reis vergezeld van een deskundige reisleader.
Wij verzorgen een uitstekend en bijzonder evenwichtig programma.
Voor de Israël-reizen geldt behalve bovenstaande punten ook nog het onderstaande:
Alle hotels zijn Joods met uitstekende maaltijden en een maximum aan comfort.
Een bezoek aan Eilat is inbegrepen voor de gehele groep.
Een hollands sprekende en zeer deskundige reisleader begeleidt U op Uw rondreis.
Ons reisbureau ter plaatse weet wat U van Israël verlangt. De service van ons reisbureau aldaar is dan ook uniek te noemen.

AMICITIA

IKV
AMICITIA
IKV

Reizen in Interkerkelijk Verband
Burq. de Bruinelaan 68-70
ZWIJNDRECHT - tel. 078-22020

26 september

Reis onder leiding van
Ds. C. Treure uit
Bleskensgraaf

10 oktober

Reis onder leiding van
Ds. Roelofsen uit
Zeist.

17 oktober

Voor deze reis wordt de
reisleader nog bekend
gemaakt.

20 december

Voor deze reis wordt de
reisleader nog bekend
gemaakt.

IKV
AMICITIA
IKV